

מרגלת האגן אחרי הרשעתה
זה הסוד של מי?

בישראל, היתה צפויה לעונש חמור ביותר. כי למרות שהחומר שליקטה היה מן הסוג הגלוי לעיני כל חייר בישראל, קבעה בפני החוק רק העובדה שהיא עשתה את אשר עשתה למען מעצמה אויבת.

הצעד הראשון בפתיחת המשפט, בפני נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים, ד"ר בנימין הלוי, היתה בקשתו של היועץ המשפטי לערן את הישיבות בלתיים סגורות. לפי צו של השופט, נאסר על העתונות לפרסם את שמה של המרגלת או לגלות את זהותה בכל צורה שהיא.

תחילה נראה הדבר מובן מטעמי בטחון. אולם התיאורים המקוטעים שהופיעו בעתה נים שונים הכילו מספיק רמזים ועקבות כדי שהמעוניינים בכך יוכלו לקבוע את זהותה של הנאשמת. ממקורות שונים, החלו נשמע עימ רמזים כי האיפול הוטל לפי בקשתה של ממשלת ארצות-הברית.

ארבעה ימים אחרי התחלת המשפט, הוסר מסוה הסודיות לחלוטין. סופר הנייריות טייטס, שידע את כל פרטי המקרה באותה מידה שידעו אותם חבריו הישראליים, ניסה להבריכם למערכתו בנייריות. אך המיברק עוכב. הכתב עלה על המטוס הראשון לקפריסין, שיגר את כתבתו מניקוסיה. למחרת ב"בוקר אפשר היה לקנות את המהדורה האחרונה של הנייריות טייטס, ובה כל הפרטים שנאסרו לפירסום בישראל.

השופט לא שכח. ראשון קפץ על הר מצאיה ידיעות אחרונות. בכותרת שהשתרעה לכל רוחב העמוד הראשון, בישר לקוראיו: "פרשת המרגלת — הסיפור המלא!" ומתחתיה תיה תמונה ענקית, שבה אפשר היה להבחין בצלליותיהם השוכות של חיים כהן ושל הנאשמת, בפנים אולם בית המשפט.

הסיפור היה, למעשה, כיתוב של סיפור הטייטס, ואילו התמונה צולמה על ידי צלם העתונות הירושלמי הרנר בראון, שטיפס על עץ מול בית-המשפט כדי לצלמה.

כעבור שעה, הופיע מקריב עם אותו סיפור. פור. צו האיסור של בית-המשפט נשכה. כאשר פירסמו גם דבר, למחרת, וקול-העם את אותו הסיפור למחרת בבוקר, נראה היה כי תמה פרשת הסודיות סביב מרי האגן.

אך השופט עצמו לא שכח. אמנם סיפור הטייטס הסיר את הלוט, אך השופט אל הסיר את צו איסור-הפירסום. חמשת העתוננים נחבצו לדין, באשמת בויזן בית-המשפט.

הצעות, ישב שר-משפטים שקט וזועף ליד שולחן הממשלה. היה נדמה שדברי ה"בורים" נקלטו יפה. בזה אחר זה קמו הנואמים, בני כמעט כל הסיעות, אנשי הקואליציה והאופוזיציה כאחד, חזרו על טענות העולם הזה. אמנם, כל הנואמים שמרו על האשליה שהנשוא היו תיאורטי ואינו נוגע לפרשות בווערות. הם נמנעו מלהזכיר את האשמות המפורשות של העולם הזה. אולם לפתע הופרה השאגנות המזוייפת.

"ח"כ חרות שמשון יוניצ'מן, רופא-שיניים לפי מקצועו, דיבר על הצורך לחקור עדים באופן חופשי, כדי לגלות אם הם כשקרים, כאשר התפרץ לפתע ח"כ מפא"י דוד הכהן: "וגם להשמיע עדים?" זרם השמלי עבר באולם. עתה היה ברור באי זה עדים המדובר. קרא ח"כ חרות יוסף שופמן בלעג, לעבר ספסלי מפא"י: "מה לפתע ההתרגשות הזאת?"

נגד שתטרוף דעתך. ישנם חשדות נגד אנשים בעמדות חשובות", הזכיר ח"כ אגודת-ישראל שלמה לורנץ בקולו השקט. "לצערנו, לעתים די קרובות נמר צאים חשדות אלה כנכונים". איך מגלים את האמת במקרים כאלה? הזכיר לורנץ, רב בעל זקן קטן ומטופח, את דברי ה"רמב"ם: "מסיעים את העד ממקום למקום עד שתטרוף דעתו" — לאמור, מעבירים אותו מעין לענין עד שיתבלבל וישכח את שקריו.

כשנדחה הויכוח, כבר היה ברור כי ההצעות ימותו מוות טבעי — הן ייקברו בוועדה, לא יגיעו עוד להכרעה בכנסת הנוכחית. אפילו ידידיו של חיים כהן סיפרו עתה, באורח פרטי, שהיועץ המשפטי התנגד להן תמיד. הממשלה, כן טע"נ, היא שדרשה אותן.

עתונות

מגלי הסוד ת

במשך השבועיים ששהתה בישראל, הצליח זה מרי פראנסס האגן לעשות כמעט את כל השגיאות של מרגל חובב. על כן לא היה קשה כלל וכלל לשים קץ לפעילותה ולהביאה למשפט באשמת ריגול עבור מעצמה אויבת.

מרי, אמריקאית בת 29, שהתאהבה בפקיד האינטליגנטי הסורי ואספה למענו תומר

ציונות

אלדד מגלה את אמריקה

"איזה פרק תהלים להגיד היום כדי שה דודג'רס ינצחו במישחק הכדורבסים?" שאל הילד היהודי את אביו, הרב. הדברים עשו רושם עמוק על אדם אחד ששמע אותם ב"מקרה, והרגיל אף הוא לייחס ערך רב לפרקי תהלים: "ד"ר ישראל ("אלדד") שיב, ששהה חודש בניו-יורק, במסע שהוביל אותו גם לאמריקה הדרומית ולפאריס.

מטרתו הרשמית של שיב היתה לאסוף תומר ואמצעים למען ועדה לחקירת השואה באירופה, שמשמיתה העיקרית היא לעזור למאבק במשפטי קסטנר. אולם התוצאה הר עיקרית של המסע היתה שונה לגמרי: שיב למד להכיר את יהדות אמריקה, חזר מלא התפעלות.

"אצלנו יש מאה שערים? בחיליאמסבורג יש מאה שערים! ממש מאה! כרך גדול, שיהודים דתיים מתהלכים בו כמו בבית!" "קחו את הנגב!" "יהדות אמריקה עולה על יהדות בכל ועל יהדות אלכסנדריה בזמנו", סובר עתה שיב, שחזר השבוע לארץ. "יש להם הרגשת יצירה, חרות מע"שה. יש להם תרבות! הרבנים חסונים גם מבחינה גופנית. בתוריהישיבה הם ספור"טאים. זהו טיפוס חדש של יהודי!"

לדעת שיב, דרושה פניה חדשה לטיפוס חדש זה. "לו רק נתנו להם, לו אמרו להם: קחו את הנגב ועשו משהו, הם היו עושים דברים בממדים שעוד לא ראינו בארץ!" העיקר: לשכנע אותם שזה לא ענין של רחמנות, של הצלת כמה יהודים מסכנים במרצנו הקטנטנות.

הכרזו שיב ברדיו היהודי של ניו-יורק: "אתם יכולים להקים את ארצות-הברית של המזרח התיכון!"

מי ישלח כסף? בעיה אחת בה נתקל בכל מקום לא מצאה חן בעיני שיב: אי-אפשר היה להתקוף את ממשלת ישראל מעל לשום במה יהודית. היהודים אינם רוצים בכך. ברדיו היהודי של ניו-יורק ניתן לו להתקוף את ג'ון פוסטר דאלס כאוות נפשו, אך לא את בן-גוריון. בבואנוס-אירס, אחרי שקבע אסיפת-עם על הנושא "מדוע מגינה מפא"י על קסטנר", נקרא אל הציר הישראלי, נתבקש להימצא מכר.

תופעה אחרת שלא מצאה חן בעיני מנהיגי הלח"י לשעבר: אי-רצונם של היהודים לע"לות בכמה מקומות אמרו לו היהודים, בכל הרצינות: "אם נעלה ארצה, מי ישלח כסף לארץ?" תשובת שיב: "מוטב מפא"יניק בישראל מאשר רביזיוניסטי בחוץ-לארץ!"

הכנסת

מלחמת הכורים

יהי הצעות ההוקים הנכונות ל" גורזו שים תשומת-לב. כשהנחזו לראשונה על שולחן הכנסת, נראו כתיקונים שיגדרתיים להוקים קיימים, וכך גם תוארו בהסברים התמימים שצורפו להן על-ידי משרד ה"משפטים.

אולם הפרשן המשפטי של העולם הזה (959). שבדק אותן בעיון, נודעו. כעבור ימים מעטים גילה את הוכנה האמיתי של שתי ההצעות, בכתבה שעוררה הד בחוגי המשפטנים. הסיפיים העיקריים:

● הוראה מטורפת לשופטים להפסיק כל הקירת שתי-וערב של עד אם אינה נוגעת, כביכול. לדברים העומדים לדיון — כלומר, חובת השופט להפסיק כל חקירה שבאה לבדוק את מהימנותו של העד ואת עברו.

● מתן הסדרות לעדי-שקר לחזור בו מעדותו ולהעיד את ההיפך, אחרי שנוכח לדעת כי נתפס כקלקלתו, כל עוד לא ניתן פסק-הדין במשפטו.

שני סיפיים קטנים אלה היו מספיקים לערער את כל מערכת המשפט הבלתי-תלוי בארץ. היה גלוי לעין שנעשה נסיון לחפות על עדי-שקר בעבר ובעתיד, ביחוד בקשר עם פרשות קסטנר ושאר המשפטים הפוליטיים הגדולים העומדים להיערך בי-ארץ, ביניהם משפט עמוס בן-גוריון.

מה התהרגשות? פרסומי העולם הזה, עוררו תגובה חריפה, אף ששום נתון אחר לא הצטרף למערכת. היועץ המשפטי הכחיש את טענותיהם ברדיו, שר-המשפטים עצמו קם בכנסת כדי להכ"הישם, בתשובה לשאלתא מוזמנת של ח"כ מפא"י, האשים את העולם הזה ב"בורות".

השבוע, כשנתחדש הדיון על שתי ה-

קו הזינוק. אולם אם אמנם התרחקו סיוכוי המלחמה במשך השבוע, בגלל הלחץ האדיר שהופעל על ישראל, הרי לא נעלמו לגמרי. לא תמיד שולט ההגיון הקר בעיני מלחמה ושלום.

קשה היה להניח שישראל תמרה בגלוי את פי אמריקה ובריטניה, תפעל נגד פלישה עיראקית. אולם אין זה מן הנמנע כי פלישה עיראקית תגרום לפלישה נגדית מצרית, או להתקוממות פרו-מצרית מכפנים. במקרה זה יתכן מאד שגם מעצמות המערב יקומו בבר"ה פלישה ישראלית, ושישראל תשתתף בכל זאת ברבע האחרון, במרון אל הירדן — מרוץ שעד עתה השתתפה בו רק בפניה, מבלי שרגליה יעברו את קריהזינוק.

יחסים מרחביים

האיש שכא למחרת

ככל שהתקרבה ההכרעה בירדן, עלתה השבוע אישיותו של אדם אחד, שרבים מבני ירושלים זוכרים אותו היטב אישית. עאוני ביי עבד אלהאדי (73) הפך לאחת הדמויות המכריעות בדראמה העלולה להוריד את המסך על ממלכת הירדן ההאשמית.

עוד לפני שלוש שנים לא היה עאוני ביי עצמו חולם על כך. הוא היה שוא תכלית שנאה של עבדאללה הוקן. כי כשם שהאמר המזוקן בעמאן היה עקבי באהבתו לבריטים, כן שוא עאוני ביי את העם הזה. שנאה זו לא נשארה בתחום הפוליטי: בעוד שעורך-הדין עבד אלהאדי זיבר ערבית נהורת וצרפתית מבריקה, לא השתלם מעור להם בשפה האנגלית, התעקש לטעון בבתי המשפט הבריטיים בערבית.

שנאתו זו של האציל הערבי, שהתפאר כי מוצאו ממשפחה שהשתתפה בנירוש הר צלבנים, היתה צמודה לשנאתו לציונות. אם גם למד את תורת היהדות באופן שחחי ור נחשב בוודע הערבי העליון כמומתן לענינים יהודיים, אך איבתו לציונות היתה שורשית, פוע הרגע הראשון ממש. היה זה הוא שהור סיע בפאריס, בימי ועידת-השלום של ורסיי, למחרת הפגישה ההיסטורית בין המלך פייסאל וחיים וייצמן, וביטל את ההסכם תוך 24 שעות*, כפי שטען וייצמן.

שיחוררו בחרב. אחרי מות עבדאללה דרך לפתע כוכבו של הירושלמי הנמוך, בעל הפנים הארוכים, המקומטים והענינים הסי גיות. האיש שהתפלל לנצחונם של אדולף היטלר ועשה אישיות מרכזית. ירו היתה בהפיכה שסילק את גלאב באשא והשליטה את הקו החדש, הפרו-מצרי, בחצר הסניף המערבי של משפחת ההאשמים. תכניתו ה"מוצהרת מזה שנים רבות: שיחרור פלסטינ ככות החרב, התזרת כל היהודים לירדי חוץ-לארץ לארצות מוצאם — פרט לאותם יהודים אשר ועד השיחרור הערבי ימליץ על הישארותם בארץ.

קשה להניח כי עאוני ביי יזכה לראות בהגשמת תלמו. אולם יתכן כי תלום אחר של הערבי הקשיש, אכול השאומ, יתגשם: סילוק אחרון ההאשמים מאדמת פלסטיין.

* פייסאל עצמו טען כי ההסכם היה מותנה במפורש בכך שהוא יישאר מלך סוריה דבתי, וכי התבטל אוטומטית כאשר גרשו אותו הצרפתים מדמשק והכריחוהו להסתפק בכס המלוכה של עיראק.

נוסע שיב בניו-יורק
האחנם, ארצנו הקטנטנות?